

УДК 796.062(477-32)

<https://doi.org/10.31652/3041-2463/2026-2-4>

РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ТРЕНДИ ТА МОДЕЛІ РОЗВИТКУ

Путятіна Галина,

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,

Державний університет «Житомирська політехніка»,

вул. Чуднівська, 103, м. Житомир, 10005, Україна;

<https://orcid.org/0000-0002-9932-8326>,

e-mail: kfvs_pgm@ztu.edu.ua

Крук Микола,

кандидат педагогічних наук, доцент,

Державний університет «Житомирська політехніка»,

вул. Чуднівська, 103, м. Житомир, 10005, Україна;

<https://orcid.org/0000-0003-4547-6515>,

e-mail: kfv_mkz@ztu.edu.ua

Гресь Марина,

доктор філософії з фізичної культури і спорту,

Державний університет «Житомирська політехніка»,

вул. Чуднівська, 103, м. Житомир, 10005, Україна;

<https://orcid.org/0000-0002-5459-5236>,

e-mail: kfvs_gmya@ztu.edu.ua

Анотація. *Актуальність.* Актуальність дослідження зумовлена процесами реформування сфери фізичної культури і спорту, посиленням ролі регіонального управління в процесі сталого розвитку сфери фізичної культури і спорту. Пріоритетним напрямом у сфері управління фізичною культурою і спортом виступає пошук сучасних інструментів і моделей розвитку та ефективного управління сфери фізичної культури і спорту на рівні регіонів. **Мета дослідження** – виявлення та систематизація сучасних тенденцій, трендів і моделей ефективного управління сферою фізичної культури і спорту на регіональному рівні. **Матеріал та методи дослідження.** Використано методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення й інтерпретації наукових публікацій, галузевих практик, систематичних оглядів і аналітичних матеріалів. Методологічною основою дослідження є поєднання ринкового, економічного та

організаційного підходів до аналізу змін у системі управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні. **Результати дослідження.** Узагальнено теоретичні положення, запропоновано методичні підходи, які можуть бути використані на регіональному рівні управління сферою фізичної культури і спорту. Запропоновано концептуальний підхід до оптимізації розвитку сфери фізичної культури і спорту шляхом використання балансу інтересів виробника фізкультурно-оздоровчих послуг, регіональної влади, населення та конкурентів. Виокремлено вісім взаємопов'язаних трендів: трансформацію інституційного підходу; закріплення євроінтеграційних векторів розвитку сфери фізичної культури і спорту; трансформація ринку праці та зайнятості; актуалізація розвитку спортивної дипломатії; поширення використання штучного інтелекту в сфері фізичної культури і спорту; підвищення ролі спортивного менеджменту в розвитку клубної системи; масштабування ефективних моделей розвитку сфери фізичної культури і спорту за рахунок ефективного управління в системі науково-практичного партнерства. **Висновки.** Аналіз та узагальнення системи управління фізичною культурою і спортом, дозволив підтвердити позицію ряду науковців, що однією з важливих характеристик регіонального управління сферою фізичної культури і спорту є її потенціал, який складається не тільки із суми ресурсів поточного періоду, але й із системи властивостей і особливостей, що розкривають перспективні можливості та здібності об'єкта ефективно виконувати свою місію, розширюючи сферу послуг і якість їх надання за рахунок залучення в процес розвитку всіх стейкхолдерів. Подальшого розвитку набули наукові підходи до розробки інструментів ефективного управління фізичною культурою і спортом на рівні територіальних громад щодо чіткого розмежування та координації повноважень і компетенцій всіх учасників фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності.

Ключові слова: система, стратегічне управління, регіон, менеджмент у спорті, інновації, спортивна дипломатія, перспективи, сфера фізичної культури і спорту.

REGIONAL MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS: CURRENT TRENDS AND DEVELOPMENT MODELS

Putiaitna Halyna, Kruk Mykola, Hres Maryna

Abstract. Topicality. The relevance of this study stems from the ongoing reform of physical education and sports and from the strengthening role of regional governance in their sustainable development. A priority area in physical education and sports management is the search for modern tools and models for their development and effective management at the regional level. **The purpose of the study** is to identify

and systematize current trends and models for the effective regional management of physical education and sports. **Material and methods of the research.** Methods used include analysis, synthesis, comparison, generalization, and interpretation of scientific publications, industry practices, systematic reviews, and analytical materials. The methodological basis of the study is a combination of market, economic, and organizational approaches to the analysis of changes in the physical education and sports management system at the regional level. **Results of the research.** Theoretical principles are summarized, and methodological approaches are proposed for use at the regional level in managing physical education and sports. A conceptual approach to optimizing the development of physical education and sports is proposed based on balancing the interests of service providers, regional authorities, the public, and competitors. Eight interrelated trends have been identified: transformation of the institutional approach; consolidation of European integration vectors for the development of the sphere of physical culture and sports; increased emphasis on sports diplomacy; widespread use of artificial intelligence in the field of physical education and sports; increasing the role of sports management in club system development; scaling up effective models for the development of physical education and sports through efficient management in scientific and practical partnership systems. **Conclusions.** Analysis and generalization of the physical education and sports management system confirmed the position of several scholars that one of the important characteristics of regional physical education and sports management is its potential, which consists not only of the sum of current resources, but also from a system of properties and characteristics that reveal the potential and ability of an object to effectively fulfill its mission, expanding the scope of services and the quality of their provision through the involvement of all stakeholders in the development process. Scientific approaches to the development of tools for the effective management of physical education and sports at the community level have been further developed, including a clear delineation and coordination of the authorities and competencies of all participants in physical education, health-related, and sports activities.

Keywords: system, strategic management, region, sports management, innovation, sports diplomacy, prospects, physical education and sports.

Постановка проблеми. Стратегія розвитку сфери фізичної культури і спорту в регіоні включає синтез таких складових: організаційної, економіко-фінансової, правової, маркетингової, соціальної та політичної. Стратегічний розвиток фізичної культури і спорту орієнтується на оптимізацію економіко-фінансових показників; інтеграцію різних сторін фізкультурно-спортивних організацій та розкриття їх організаційного потенціалу, що покладено в основу

оптимальної управлінської моделі розвитку. Генеральна мета цього процесу – є формування ідеології створення людиноцентристської соціально орієнтованої економіки регіону, що сприятиме вихованню фізично й інтелектуально розвинутого покоління. Це означає, що ефективність регіонального управління сферою необхідно аналізувати як інфраструктурний сектор соціально-економічного потенціалу регіону.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що для суб'єктів регіонального управління сферою фізичної культури і спорту ключовим стає системне розуміння того, як саме сукупність глобальних трендів впливає на ефективне функціонування фізкультурно-спортивних організацій, в умовах конкуренції, орієнтації на якість фізкультурно-оздоровчих і спортивних послуг та стратегічні орієнтири розвитку спорту, оздоровчого фітнесу та системи фізичного виховання. Особливої ваги це набуває в українському контексті, де глобальні зміни та тенденції поєднуються з діяльністю в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження системи управління фізичною культурою і спортом, засвідчують, що однією з важливих характеристик сфери фізичної культури і спорту є її ресурсний потенціал, який складається з системи властивостей і особливостей, що розкривають перспективні можливості й здібності об'єкта ефективно виконувати свою місію, розширюючи сферу послуг і якість їх надання (Борисова, & Стасюк, 2025; Тодорова, Атаманюк, & Кольчак, 2025).

Беззаперечним є той факт, що реформування економіки та системи державного управління України впливає і на умови функціонування та розвитку сфери фізичної культури і спорту, що призвело до системних змін у структурі та механізмах управління фізичною культурою і спортом в умовах децентралізації влади (Верховна Рада України, 2016; Кабінет Міністрів України, 2020; Беленюк, 2023; Дослідницька служба Верховної Ради України, 2025; Prikhodko et al., 2021).

Попри значну кількість сучасних публікацій, недостатньо дослідженими, на наш погляд залишаються такі питання: узагальнення ключових трендів в управлінні як взаємопов'язаний комплекс змін у діяльності фізкультурно-спортивних організацій; аналіз стратегічних наслідки цих трендів трансформації всієї екосистеми фізичної культури і спорту регіону.

Мета дослідження – виявлення та систематизація сучасних тенденцій, трендів і моделей ефективного управління сферою фізичної культури і спорту на регіональному рівні.

Матеріал і методи дослідження. У нашому дослідженні використано методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення й інтерпретації наукових публікацій, галузевих практик, систематичних оглядів і аналітичних матеріалів. Методологічною основою дослідження є поєднання ринкового, економічного та

організаційного підходів до аналізу змін у системі управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні. Матеріалами для дослідження стали також результати досліджень сучасних науковців щодо особливостей управління сферою фізичної культури і спорту, закони України та чинні нормативно-правові акти.

Результати дослідження. В умовах сьогодення основних трансформацій зазнали такі складові системи управління фізичною культурою і спортом:

- 1) правовий механізм діяльності фізкультурно-спортивних організацій на різних рівнях управління (державному, регіональному, місцевому);
- 2) принципи та механізми державного регулювання сферою фізичної культури і спорту;
- 3) використання сучасних технологій в управлінні фізичною культурою і спортом;
- 4) функціонально-діяльнісний підхід до розвитку сфери фізичної культури і спорту на рівні територіальних громад.

У сучасних умовах розвитку регіонів в умовах децентралізації влади, сферу фізичної культури і спорту правомірно і, з наукових позицій доцільно, розглядати як специфічну соціально-економічну сферу діяльності. Причому діяльність ця стосується інтересів широких верств населення та входить у міждисциплінарну сферу впливу організаційних інституцій. Однак спостерігається відомча роз'єднаність підпорядкування об'єктів управління фізичною культурою і спортом, яка на сьогодні тільки посилюється, розвиваючись під впливом двох головних тенденцій – зміни форм власності й процесу комерціалізації фізкультурно-оздоровчих послуг. У такій ситуації гострим є питання про відповідальність за розвиток сфери фізичної культури і спорту, яку в певних пропорціях розділяють держава, місцеві органи влади та самоврядування, профспілки, галузеві відомства, окремі стейкхолдери. Однак сучасна теорія та практика управління фізичною культурою і спортом не має однозначної відповіді щодо чинників і ступеню відповідальності учасників за розвиток сфери фізичної культури і спорту в регіонах.

Ґрунтовний аналіз системи управління сферою фізичної культури і спорту дозволяє стверджувати, що окремі аналітичні положення опрацьовуються та висвітлюються в науковій літературі, а комплексні оцінки поки належної уваги не знаходять.

Виходячи з вищенаведеного, нами виокремлено вісім взаємопов'язаних трендів.

1. Трансформація інституційного підходу, яка являє собою новий прояв такого соціального явища як адаптивний спорт і спорт ветеранів війни, що вимагає від системи управління розробки специфічних механізмів і інструментів

(Верховна Рада України, 2023; Митчик та ін., 2024; Нерода та ін., 2026). Окрема увага функціонерів сфери фізичної культури і спорту приділяється обговоренню проєкту Закону України «Про спорт», що є одним з етапів реалізації реформ системи управління фізичною культурою і спортом. Серед інституційних питань: функціонування мережі спортивних шкіл; розвиток клубної системи; автономія спортивних федерацій; механізми правового регулювання діяльності об'єктів сфери та механізми фінансового забезпечення. Певної інституційної трансформації зазнають освітній, науковий і кадровий вектори сфери фізичної культури і спорту в контексті сформованого науково-спортивного кластеру (Верховна Рада України, 2016; Дослідницька служба Верховної Ради України, 2025; Кабінет Міністрів України, 2020; Міністерство молоді та спорту України, 2025а, 2025b; Указ Президента України, 2019).

2. Закріплення євроінтеграційних векторів розвитку сфери спорту передбачає формування європейської моделі спорту, яка базується на сталій організаційній структурі та принципах ефективного управління (Дослідницька служба Верховної Ради України, 2025; Приходько, та ін., 2025).

3. Трансформація ринку праці та зайнятості, що є наслідком оптимізації кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту. Стан кадрового забезпечення галузі, за даними аналізу динаміки кількісних і якісних показників, вимагає вжиття заходів нормативно-правового та соціально-економічного характеру спрямованих на досягнення структурної збалансованості та оптимізації, як у сфері в цілому, так і за окремими її підсистемами (Дутчак & Пуятіна, 2022).

4. Актуалізація розвитку спортивної дипломатії. Концепція спортивної дипломатії в широкому її розумінні лише частково реалізується в Україні. Спортивна дипломатія як інструмент створення міжнародного іміджу держави через організацію спортивних подій і залучення спортсменів і вболівальників з інших країн, через міжнародні спортивні перемоги, через допомогу в розвитку спорту, через участь у міжнародних спортивних змаганнях набула певного розвитку в Польщі. Спортивна дипломатія також стосується всієї дипломатичної діяльності, що здійснюється міжнародними спортивними керівними органами, такими як міжнародні спортивні федерації, які в певних елементах своєї міжнародної діяльності виконують ролі, типові для держав (Kobierecki, 2023).

5. Поширення використання штучного інтелекту в сфері фізичної культури і спорту. Штучний інтелект (ШІ) революціонує світ спорту. Це включає аналіз результатів, ігрову стратегію та поведінку вболівальників, використання ШІ як інструменту ефективного управління фізичною культурою і спортом (Кургузенкова, 2024; Вольський, 2025).

6. Підвищення ролі спортивного менеджменту в розвитку клубної системи. Спортивний менеджмент як функція ефективного управління має зазнати трансформацій і оптимізації з огляду на сучасні організаційні структури, зовнішні чинники.

7. Специфіка оцінки ресурсного потенціалу сфери фізичної культури і спорту на регіональному рівні. Передбачає застосування міждисциплінарного підходу в організації дослідження системи управління фізичною культурою і спортом із застосуванням таких методів як 5W2H аналіз, SWOT -аналіз, PEST -аналіз, SPACE- аналіз (Нікулін, Передерій, & Бріскін, 2024; Грибук, 2025).

8. Масштабування ефективних моделей розвитку сфери фізичної культури і спорту за рахунок ефективного управління в системі науково-практичного партнерства. Прикладом ефективного науково-практичного партнерства в сфері фізичної культури і спорту виступає Житомирський регіон, в якому успішно реалізується сценарій формування креативних індустрій, ґрунтуючись на національних і культурних особливостях за рахунок моделі Університет – Бізнес – Влада. Прикладом ефективною моделі розвитку сфери фізичної культури і спорту на рівні регіону виступає створений на базі Державного університету «Житомирська політехніка» кластер науково-практичного партнерства. Основними засадами такого партнерства виступає співпраця представників освіти та науки, державної влади, громадського сектору та бізнесу, результатом якої є розробка інноваційного продукту (сучасні освітні програми; цифрові інструменти моніторингу фізичного стану; прилади та інше), створеного на запит конкретного об'єкту сфери. На базі Державного університету «Житомирська політехніка» функціонує Інноваційний хаб – екосистема для розвитку інноваційних проєктів, комерціалізації наукових досліджень, втілення підприємницької ініціативи викладачів, студентів і аспірантів Житомирської політехніки. Інноваційний хаб є практичним майданчиком для реалізації партнерських проєктів, спрямованих на розвиток регіону, у співпраці Житомирської політехніки як інноваційного та технологічного науково-освітнього лідера регіону, спільно з фізкультурно-спортивними організаціями, з бізнесом і владними інституціями. Впроваджені Університетом нові управлінські програми та моделі, фінансово-економічні механізми та соціальні технології, які більш придатні для інтеграції зусиль населення, влади та бізнесу є ефективним інструментом для умов перспективного розвитку сфери фізичної культури і спорту в регіоні.

На наш погляд, оптимальний розвиток сфери фізичної культури і спорту призводить до зростання потенціалу регіону. Це можна пояснити тим, що складові його частини мають різні пропорції та відіграють різну роль на різних етапах розвитку.

Нами встановлено, що орієнтуючись на позиціонування фізкультурно-спортивних організацій як сучасних соціально-економічних систем, керівники мають певні труднощі, щодо застосування сучасних управлінських технологій у процесі виконання тактичних і стратегічних завдань щодо розвитку індустрії спорту, системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності як ресурсного потенціалу регіону.

Дискусія. Оптимізація розвитку сфери фізичної культури спорту на рівні регіонів має претендувати на роль вихідної теорії управління сферою фізичної культури і спорту в тому випадку, якщо вона: відображає істотні характеристики самого об'єкта; побудована на новітніх досягненнях у сфері управлінських технологій; формує структуру та принципи роботи організаційно-економічних, соціальних механізмів, що забезпечують процес розвитку.

Розкриття потенціалу управління сферою фізичної культури і спорту має синергетичний ефект за рахунок внутрішньоструктурних взаємодій елементів потенціалу, урахування специфіки об'єктів сфери та виділення пріоритетних завдань стійкого розвитку.

Таким чином, у результаті проведеного нами дослідження набула подальшого розвитку наукова інформація щодо структури та змісту системи управління фізичною культурою і спортом в умовах децентралізації влади з орієнтацією на сталий розвиток.

Доповнено та розширено наукові відомості щодо чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, які впливають на ефективність управління сферою фізичної культури і спорту, а також ефективності механізмів управління фізичною культурою і спортом.

Результати власних досліджень дали змогу виділити дані, які є новими щодо моделі оптимального розвитку сфери фізичної культури і спорту на рівні регіону, що розкривають сутнісну та змістову спрямованість дослідження.

Висновки. Аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури свідчить про актуальність вивчення та недостатню теоретичну обґрунтованість організаційно-управлінських технологій розвитку сфери фізичної культури і спорту на регіональному рівні.

Вивчення стану організації управління фізкультурно-спортивними організаціями на рівні регіонів свідчить про те, що підвищення ефективності своєї діяльності, у своїй спрямованості дій у стратегічному періоді часу, має орієнтувати органи управління фізичною культурою і спортом, засновників фізкультурно-спортивних організацій і всіх стейкхолдерів на мінімізацію витрат у процесі оперативної діяльності. Важливим також є створення умов раціонального використання наявних ресурсів, інтенсифікацію ресурсно-потенційних можливостей, що складаються, для досягнення високих результатів

за допомогою наукового управління – необхідної умови успішної реалізації завдань, що стоять перед сферою фізичної культури і спорту, як рушійною силою розвитку регіону орієнтуючись на принципи ефективного управління спортом у Європейському союзі.

Перспективи подальших досліджень у пошуку інструментів ефективного управління фізичною культурою і спортом на рівні територіальних громад щодо чіткого розмежування та координації повноважень і компетенцій всіх учасників фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Беленюк, Ж. В. (2023). *Механізми державного управління у сфері фізичної культури та спорту в умовах повоєнної відбудови України* [Дисертація доктора філософії]. Київ.

2. Борисова, О., & Стасюк, А. (2025). Сучасні технології управління та їх використання у діяльності національних спортивних федерацій. *Актуальні проблеми фізичного виховання та методика спортивного тренування*, (3), 78–90. <https://doi.org/10.31652/3041-2463/2025-3-6>

3. Верховна Рада України. (2016). *Постанова Верховної Ради України від 19.10.2016 № 1695-VIII. Про забезпечення сталого розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади*. <https://zakon.rada.gov.ua>

4. Верховна Рада України. (2023). *Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту»*. <https://www.kmu.gov.ua>

5. Вольський, Д. С. (2025). Штучний інтелект у спорті: ретроспектива становлення та інтеграційних процесів у спортивну галузь, міжнародний досвід та стан питання в Україні. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*, (1), 40–44. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.01\(186\).07](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.01(186).07)

6. Грибук, В. О. (2025). Вплив глобальних та регіональних трендів на розвиток фізичного виховання школярів. *Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції*. Волинський національний університет імені Лесі Українки. 160–162

7. Дослідницька служба Верховної Ради України. (2025). *Інформаційна довідка щодо європейської моделі спорту*. https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/hum_social_policy/inf_orm_references-hsp/76144.html

8. Дутчак, М. В., & Путятіна, Г. М. (2022). Інституційні особливості системи зайнятості у сфері спорту в Європейському Союзі. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, (4), 63–71. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.4.63-71>

9. Кургузенкова, Л. А. (2024). Штучний інтелект як інструмент управління сферою фізичної культури і спорту. У *Contemporary Transformations of Social Development: New Challenges and Perspectives: International collective monograph* (с. 224–239). <https://doi.org/10.54929/monograph-06-2024-06-01>
10. Міністерство молоді та спорту України. (2025, а). *Концепція Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2030 року*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/525-2025-%D1%80#n11>
11. Міністерство молоді та спорту України. (2025, б). *Проект Закону України «Про спорт»*. <https://mms.gov.ua/npas/proiekt-zakonu-ukrainy-pro-sport>
12. Митчик, О., Курчаба, О., Тарасюк, В., & Кліш, І. (2024). Місце та роль адаптивного спорту у сучасному українському суспільстві. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*, (5), 117–121. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.5\(178\).24](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.5(178).24)
13. Нерода, Н. В., Азарова, Н. М., Пітин, М. П., Хіменес, Х. Р., Путятіна, Г. М., & Еделев, О. С. (2026). Теоретичне обґрунтування концепції спорту ветеранів війни як сучасної соціальної практики спорту. *Академічні візії*, (52). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2896>
14. Нікулін, А. В., Передерій, А. В., & Бріскін, Ю. А. (2024). Характеристика інноваційних програм реформування сфери фізичної культури і спорту (на прикладі Львівської територіальної громади). *OLYMPICUS*, (1), 125–133. <https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-1.18>
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.2020 № 1089 «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>
16. Приходько, В., Дзюбенко, М., Соловей, О., Нестеренко, Н., & Яковенко, А. (2025). Новостворений науково-освітній спортивний кластер: що про нього відомо. *Менеджмент та інформаційні технології в спортивно оздоровчій та рекреаційній діяльності: теорія та практика: збірник статей Міжнародної науково-практичної конференції*. 345–355.
17. Тодорова, В. Г., Атаманюк, С. І., & Кольчак, В. А. (2025). Концептуальна модель організаційно-управлінської технології оптимізації розвитку сфери фізичної культури і спорту на рівні територіальних громад. *OLYMPICUS*, (2), 114–124. <https://doi.org/10.24195/olympicus/2025-2.16>
18. Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
19. Kobierecki, M. M. (2023). Sport at the World Expo: Analysis of sports diplomacy at the non-sporting event. *Place Branding and Public Diplomacy*, 19(4), 419–420.

20. Prikhodko, V., Tomenko, O., Radziejowski, P., Dolbysheva, N., Solovey, D., & Galan, Y. (2021). Justification of specific principles of state and public management for sports area development in Ukraine. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 13(2). <https://doi.org/10.29359/BJHPA.2021.Suppl.2.11>

REFERENCES

1. Beleniuk, Zh. V. (2023). *Mekhanizmy derzhavnogo upravlinnia u sferi fizychnoi kultury ta sportu v umovakh povoiennoi vidbudovy Ukrainy* [Mechanisms of public administration in the field of physical culture and sports in the conditions of post-war reconstruction of Ukraine] [Doctoral dissertation, PhD]. Kyiv.

2. Borysova, O., & Stasiuk, A. (2025). Suchasni tekhnolohii upravlinnia ta yikh vykorystannia u diialnosti natsionalnykh sportyvnykh federatsii [Modern management technologies and their use in the activities of national sports federations]. *Aktualni Problemy Fizychnoho Vyhovannia ta Metodyky Sportyvnoho Trenuvannia* [Actual Problems of Physical Education and Methods of Sports Training], (3), 78–90. <https://doi.org/10.31652/3041-2463/2025-3-6>

3. Verkhovna Rada of Ukraine. (2016). *Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 19.10.2016 № 1695-VIII. Pro zabezpechennia staloho rozvytku sfery fizychnoi kultury i sportu v Ukraini v umovakh detsentralizatsii vlady* [Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine dated October 19, 2016 No. 1695-VIII. On ensuring the sustainable development of the sphere of physical culture and sports in Ukraine under the conditions of power decentralization]. <https://zakon.rada.gov.ua>

4. Verkhovna Rada of Ukraine. (2023). *Proiekt Zakonu Ukrainy "Pro внесення змін до Закону України "Pro fizychnu kulturu i sport" shchodo adaptyvnoho sportu"* [Draft Law of Ukraine "On amendments to the Law of Ukraine "On physical culture and sports" regarding adaptive sports"]. <https://www.kmu.gov.ua>

5. Volskyi, D. S. (2025). Shtuchnyi intelekt u sporti: retrospektyva stanovlennia ta intehratsiinykh protsesiv u sportyvnu haluz, mizhnarodnyi dosvid ta stan pytannia v Ukraini [Artificial intelligence in sports: A retrospective of development and integration processes into the sports industry, international experience and the state of the issue in Ukraine]. *Naukovyi Chasopys Ukrainського Derzhavnogo Universytetu Imeni Mykhaila Drahomanova. Seriiia 15* [Scientific Journal of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University. Series 15], (1), 40–44. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.01\(186\).07](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.01(186).07)

6. Hrybuk, V. O. (2025). Vplyv hlobalnykh ta rehionalnykh trendiv na rozvytok fizychnoho vyhovannia shkolariv [The impact of global and regional trends on the development of school children's physical education]. In *Materialy IX Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Proceedings of the IX International Scientific and Practical Conference]. Lesya Ukrainka Volyn National University. 160–162

7. Research Service of the Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *Informatsiina dovidka shchodo yevropeiskoi modeli sportu* [Information brief on the European model of sport].

https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/hum_social_policy/inf orm_references-hsp/76144.html

8. Dutchak, M. V., & Putiatina, H. M. (2022). Instytutsiini osoblyvosti systemy zainiatosti u sferi sportu v Yevropeiskomu Soiuzi [Institutional features of the employment system in the field of sports in the European Union]. *Teoriia i Metodyka Fizychnoho Vyhovannia i Sportu* [Theory and Methods of Physical Education and Sports], (4), 63–71. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.4.63-71>

9. Kurhuzenkova, L. A. (2024). Shtuchnyi intelekt yak instrument upravlinnia sferoi fizychnoi kultury i sportu [Artificial intelligence as a management tool for physical culture and sports sphere]. In *Contemporary Transformations of Social Development: New Challenges and Perspectives: International collective monograph* (pp. 224–239). <https://doi.org/10.54929/monograph-06-2024-06-01>

10. Ministry of Youth and Sports of Ukraine. (2025, a). *Kontseptsiiia Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2030 roku* [Concept of the State Targeted Social Program for the Development of Physical Culture and Sports for the Period up to 2030]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/525-2025-%D1%80#n11>

11. Ministry of Youth and Sports of Ukraine. (2025, b). *Proiekt Zakonu Ukrainy "Pro sport"* [Draft Law of Ukraine "On Sport"]. <https://mms.gov.ua/npas/proiekt-zakonu-ukrainy-pro-sport>

12. Mytchyk, O., Kurchaba, O., Tarasiuk, V., & Klish, I. (2024). Mistse ta rol adaptyvnoho sportu u suchasnomu ukrainskomu suspilstvi [The place and role of adaptive sports in modern Ukrainian society]. *Naukovyi Chasopys Ukrainskoho Derzhavnogo Universytetu Imeni Mykhaila Drahomanova. Serii 15* [Scientific Journal of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University. Series 15], (5), 117–121. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.5\(178\).24](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.5(178).24)

13. Neroda, N. V., Azarova, N. M., Pityn, M. P., Khimenez, Kh. R., Putiatina, H. M., & Edelyiev, O. S. (2026). Teoretychne obhruntuvannia kontseptsii sportu veteraniv viiny yak suchasnoi sotsialnoi praktyky sportu [Theoretical substantiation of the concept of war veterans' sport as a modern social sport practice]. *Akademichni Vizii* [Academic Visions], (52). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2896>

14. Nikulin, A. V., Perederii, A. V., & Briskin, Yu. A. (2024). Kharakterystyka innovatsiinykh prohram reformuvannia sfery fizychnoi kultury i sportu (na prykladi Lvivskoi terytorialnoi hromady) [Characteristics of innovative programs for reforming the sphere of physical culture and sports (on the example of the Lviv territorial community)]. *OLYMPICUS*, (1), 125–133. <https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-1.18>

15. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.11.2020 № 1089 "Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku fizychnoi kul'tury i sportu na period do 2028 roku"* [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 4, 2020 No. 1089 "On approval of the Strategy for the development of physical culture and sports for the period up to 2028"]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>

16. Prykhodko, V., Dziubenko, M., Solovei, O., Nesterenko, N., & Yakovenko, A. (2025, March 27). Novostvorenyi naukovo-osvitnii sportyvnyi klaster: shcho pro nioho vidomo [Newly created scientific and educational sports cluster: What is known about it]. In *Menedzhment ta informatsiini tekhnolohii v sportyvno ozdorovchii ta rekreatsiinii diialnosti: teoriia ta praktyka: zbirnyk statei Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Management and Information Technologies in Sports, Health and Recreational Activities: Theory and Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference] (pp. 345–355).

17. Todorova, V. H., Atamaniuk, S. I., & Kolchak, V. A. (2025). Kontseptualna model orhanizatsiino-upravlinskoj tekhnolohii optymizatsii rozvytku sfery fizychnoi kul'tury i sportu na rivni terytorialnykh hromad [Conceptual model of organizational and managerial technology for optimizing the development of physical culture and sports sphere at the level of territorial communities]. *OLYMPICUS*, (2), 114–124. <https://doi.org/10.24195/olympicus/2025-2.16>

18. President of Ukraine. (2019). *Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30.09.2019 № 722/2019 "Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku"* [Decree of the President of Ukraine dated September 30, 2019 No. 722/2019 "On Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030"]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

19. Kobierecki, M. M. (2023). Sport at the World Expo: Analysis of sports diplomacy at the non-sporting event. *Place Branding and Public Diplomacy*, 19(4), 419–420.

20. Prikhodko, V., Tomenko, O., Radziejowski, P., Dolbysheva, N., Solovey, D., & Galan, Y. (2021). Justification of specific principles of state and public management for sports area development in Ukraine. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 13(2). <https://doi.org/10.29359/BJHPA.2021.Suppl.2.11>

Статтю надіслано до редколегії 09.04.2026 р.

Статтю рекомендовано до друку 12.05.2026 р.

*Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу
Creative Commons Attribution License*